

1000 jaar Brussel, de Brusselaars en hun onderwijs

Redactie: F. Daelemans, P. De Ridder, D. Hoslet, A. Smolar-Meynart, M. van der Laan en A. Vanrie.
Tekst: A. Despy-Meyer en C. Vreugde.

Op de omslag: Deze opvoedkundige schoolplaat werd eertijds in de klassen gebruikt om gewoonten aan de kaak te stellen die het leren bemoeilijken, zoals slordigheid, onvoorzichtigheid en snoepzucht. (privé-verzameling)

Links: De speelplaats van gemeenteschool nummer 6, gelegen aan de Zuidlaan op nummer 86, omstreeks 1900. De school werd in 1851 door Jozef Poelaert ontworpen. Het was het eerste schoolgebouw waarvan de kamers vanaf het begin als klaslokalen waren gebouwd. Daarom kan men terecht zeggen dat school 6 de eerste school van Brussel is. In 1914 zei een gemeenteraadslid dat zelfs Manneken-Pis er had leren lezen. (SAB)

Rechts: Een groep studenten van de Polytechnische school aan de 'Université libre de Bruxelles', in de jaren dertig gefotografeerd in het laboratorium voor mechanica. Ze staan rond een stoommachine. (SAB)

Alexis Sluys was zes jaar in 1855. Zijn eerste kennismaking met school was in Sint-Jans-Molenbeek: 'De wanorde in de klas was onbeschrijfelijk, er werd geduwd, gevochten, met knikkers gespeeld... De schoolmeester stond op, nam een lange roede en sloeg ermee... Hij had eveneens een lange rode (stoffen) tong die hij aan de mond van de grootste babbelaar van de klas vastmaakte vooraleer hij op de trede ging knielen. De leerling die zijn les niet kende kreeg een ezelsoor op zijn kop... Na het appel, slopen sommige leerlingen op handen en voeten weg... en gingen in de akkers spelen.'

Wie kent nu nog Alexis Sluys? Toch verpersoonlijkt deze relatief onbekende figuur een stuk van de onderwijsgeschiedenis van Brussel. Als kind en als jonge onderwijzer ondervond hij het onderwijs van voor de pedagogische hervormingen van de jaren 1870-1880 in Brussel aan den lijve. Sluys pleitte voor de verbetering van het onderwijs in de gemeentescholen. Samen met Karel Buls werd

hij lid van de 'Ligue de l'Enseignement' (Algemeen Verbond ter bevordering van het Officieel Onderwijs). Hij werd in 1875 benoemd tot schoolhoofd van de Modelschool en van de Normalschool voor onderwijzers van Brussel (Normalschool Karel Buls). In die functie bracht hij het nieuwe pedagogische gedachtegoed over aan generaties onderwijzers. Bovendien schreef hij nog een geschiedenis van het volksonderwijs te Brussel, van de Middeleeuwen tot het einde van de negentiende eeuw. Wat is die geschiedenis? Wanneer begon het onderwijs te Brussel?

De kapittelschool

De oorsprong van het onderwijs te Brussel gaat terug tot in de Middeleeuwen, tot in de elfde eeuw, toen de stad begon te groeien. In die tijd bezat de Kerk de kennis en verspreidde ze deze via haar scholen en kloosters. De school die verbonden was aan Sint-Goedele opende toen haar deuren. De kapittelkerk

